

Rypsoma Spendowska

brak danych - 1730-01-05 | [założycielka klasztoru mniszek ormiańskich w Jazłowcu](#)

- > przełożona klasztoru
- > benedyktyнка

Biogram pochodzi z XLI tomu Polskiego Słownika Biograficznego opublikowanego w 2002 r.

Spendowska Rypsoma, imię zakonne Benedykta (zm. 1730), założycielka klasztoru mniszek ormiańskich w Jazłowcu, współzałożycielka i przełożona klasztoru we Lwowie, następnie benedyktyнка obrządku ormiańskiego. Była córką Stefana, wójta ormiańskiego w Jazłowcu (zm. ok. 1671), prawdopodobnie bratanicą Bogdana Spendowskiego (zob.).

Ok. r. 1670 wraz z matką udała się S. na pielgrzymkę do Jerozolimy, gdzie ojciec jej przebywał już od jakiegoś czasu. W Jerozolimie «u grobu Najświętszej Panny» matka przeznaczyła ją do życia mniszego; S. złożyła podobny ślub w Bazylice Grobu Świętego. Po śmierci ojca, który został pochowany w Jerozolimie, przed r. 1672 wróciła wraz z matką do Jazłowca. Tam została poświęcona do życia zakonnego «według porządku kościoła starego» (tj. sprzed reformy liturgicznej Kościoła ormiańskiego w Rzpltej w duchu katolickim) przez pierwszego ormiańskokatolickiego arcybpa lwowskiego Mikołaja Torosowicza. Zamieszkała przy ormiańskim kościele p. wezw. Bogurodzicy w Jazłowcu w specjalnie zbudowanym dla niej mieszkaniu, gdzie – wg kroniki ormiańskich benedyktynek – «jawnie od pokus prześladowanie cierpiała». Wkrótce dołączyły do niej inne mniszki.

Po zdobyciu Jazłowca przez Turków w r. 1672 «panny jazłowieckie» na czele ze S-ą schroniły się w Brodach. Stamtąd S. przeniosła się do Lwowa, gdzie początkowo mieszkała prywatnie wraz z rodziną, a potem – z mniszkami jazłowieckimi «w nieporządku i niedostatku bez ścisłej klauzury» w prowizorycznym klasztorze, ulokowanym przez lwowskich seniorów ormiańskich w zrujnowanej kamieniczce przy cmentarzu ormiańskim. Po przybyciu z Turcji «panien kamienieckich» (1682) S. wraz z Anną Mikołajówną – jako najstarsze – zostały obrane przełożonymi obu grup mniszek, jednak już w r.n. tylko S. pełniła tę funkcję. W tym czasie mniszki wahały się co do wyboru jednej z łańskich reguł zakonnych – augustiańskiej (dominikańskiej) lub benedyktyńskiej, przy czym S. wraz z mniszkami jazłowieckimi, pod wpływem bpa Deodata Nersesowicza, administratora arcybiskupstwa ormiańskiego, wyraziła chęć przyjęcia reguły benedyktyńskiej. Po uzyskaniu zgody Rzymu (15 VII 1690), wraz z pozostałymi mniszkami w obecności ksieni łańskich benedyktynek lwowskich Heleny Eleonory Kazanowskiej, przyjęła 26 XI 1691 habit benedyktyński, otrzymując imię Benedykta, przez co niewątpliwie chciano podkreślić jej zasługi wynikające z dotychczasowej roli jako przełożonej. W ten sposób zapoczątkowane zostało nowe zgromadzenie zakonne, benedyktynek ormiańskich, które dotrwało do r. 1961. Po odprawieniu rocznego nowicjatu, 9 XII 1692 złożyła S. benedyktyńską profesję zakonną na ręce arcybpa ormiańskiego Wartana Hunaniana w obecności licznie zgromadzonych przedstawicieli ludności lwowskiej – ormiańskiej i polskiej. Ponieważ pozostałe benedyktyńki ormiańskie musiały nadal odbywać nowicjat, w r. 1693 utraciła S. godność przełożonej; została nią wtedy benedyktyнка łańska Katarzyna Zebrzydowska. Zachowała jednak wśród mniszek autorytet; w zakonie benedyktyńskim przeżyła jeszcze 36 lat. Zmarła 5 I 1730 «lat mając około sto». Pogrzeb miała uroczysty z udziałem arcybpa ormiańskiego Jana Tobiasza Augustynowicza i rzymskokatolickiego bpa łuckiego Stefana Rupniewskiego oraz szlachty polskiej, co świadczyło o jej koneksjach i szacunku współczesnych, nawet spoza środowiska ormiańskiego. Pochowana została w lwowskiej katedrze ormiańskiej «pod chórem niedaleko wielkich drzwi».

W kronice benedyktynek ormiańskich określono S-ą jako osobę «wielkich cnót, pobożności i przykładów pełną, pierwszą ozdobę i zaszczyt i prawie fundatorkę tego klasztoru». Siostrą S-iej była Barbara Kazina, dobrodziejka klasztoru. Inna jej krewna, Helena Fortunata Spendowska (ok. 1669–1751) była księżną benedyktynek ormiańskich w l. 1710–51.

Portret S-iej pędzla niewiadomego malarza wisiał jeszcze w r. 1853 w chórze katedry ormiańskiej we Lwowie (F. Łobeski, *Opisy obrazów znajdujących się w kościołach m. Lwowa*, „Dod. Tyg. przy Gaz. Lwow.” T. 3: 1853 nr 5 s. 19); – Borkowska M., *Słownik polskich księń benedyktyńskich*, w: *Siostry zakonne w Polsce: słownik biograficzny*, Niepokalanów 1996 II (dot. też Heleny Fortunaty Spendowskiej, tu inform., że portret teje znajduje się w klasztorze benedyktynek w Wołowie na Śląsku); – Żychliński, XIX; – Augustynowicz-Ciecierska H., Szczaniecki P., *Kronika benedyktynek ormiańskich*, „*Nasza Przyszłość*” T. 62: 1984 s. 104–17; Barącz S., *Pamiętki jazłowieckie*, Lw. 1862 s. 120–1; tenże, *Rys dziejów ormiańskich*, Tarnopol 1869 s. 91; tenże, *Żywoty sławnych Ormian w Polsce*, Lw. 1856 s. 419, 429, 446 (tu fragment kron. benedyktynek ormiańskich).

Krzysztof Stopka

Teksty biogramów pochodzą z Polskiego Słownika Biograficzn

Wydawcą Polskiego Słownika Biograficznego jest Instytut Histor

Wydawcą Internetowego Polskiego Słownika Biograficznego jest Narodowy Instytut Audiowi

All Rights Reserved 2014 Narodowy Instytut Audiow

Używamy plików cookies, aby ułatwić Ci korzystanie z naszego serwisu oraz do celów statystycznych. Jeśli nie blokujesz tych plików, to zgadzasz się na ich użycie oraz zapisanie w pamięci urządzenia. Pamiętaj, że możesz samodzielnie zarządzać cookies, zmieniając ustawienia przeglądarki.

